Redacţiunea şi Administraţiunea: BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.
„Gazeta“ iese în fiecare di.
Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate: pe anu 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.

GAZETA TRANSILVANIEI.

Se prenumeră: la poste, la librării şi pe la dd. corespondenţi.
Anunciurile: O seriă garmond 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare.
Scrisori nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrămită.

ANULŬ LI.

NR. 4. SÂMBĂTĂ, 9 Ianuarie. 1888.

Jubileulŭ de 50 de ani alŭ „GAZETEI TRANSILVANIEI“.

Viena, 1 Ianuarie 1888.

Colonia română din Viena vĕ felicitéză de jubileu.

Sibiiu, 1 Ianuarie 1888.

Vĕ felicitŭ pentru perseveranţa cu care aţi luptatŭ jumĕtate de seculŭ pe cariera spinósă şi ingrată ce v'aţi impusŭ şi ne felicitămŭ pe noi Românii că putemŭ presenta astădĭ lumei civilisate acéstă dovadă.

Parteniu Cosma.

Deşiu, 1 Ianuarie 1888.

Felicitărĭ cordiale participanţilorŭ la jubileulŭ „Gazetei Transilvaniei“

Inteliginţa română.

Alba-Iulia, 1 Ianuarie 1888.

Salutare celorŭ adunaţi pentru serbarea progresului culturalŭ naţionalŭ.

Dumnedeu sĕ protégă, causa poporului românŭ!

Rubin Patiţa.

Suceava 1 Ianuarie 1888

Tinéra „Revista Politică“ felicitează pe jubilanta cu finirea anului alŭ cincidecilea alŭ unei vieţĭ pline de merite în apĕrarea drepturilorŭ Românilorŭ ardelenĭ, urându'i mulţĭ anĭ.

Dr. Lupu.

Reşiţa, 1 Ianuarie 1888.

„Romänische Revue“ trimite mamei „Gazeta Transilvaniei“ la a 50-ea aniversare a apariţiunei sale o salutare fiéscă.

Reşiţa, 1 Ianuarie 1887.

Direcţiunea fóiei „Romänische Revue“ aduce adĭ respectuóse omagii intemeiătorilorŭ „Gazetei Transilvaniei.“

Bradŭ, 31 Decemvre 1887.

„Gazeta Transilvaniei.“ fala Românilorŭ, luptândŭ o jumĕtate de seculŭ contra tuturorŭ elementelorŭ duşmane propăşirei neamului nostru, a datŭ dovadă despre superioritatea şi trăinicia Românului. Sub tóte sistemele politice atitudinea ei românéscă a rĕmasŭ neschimbată.

Unindu-ne şi noi Zarandenii bucuriei generale a Românilorŭ, strigămŭ:

Trăiéscă „Gazeta Transilvaniei,“ magazinulŭ istoriei nóstre în timpŭ de 50 de anĭ.

Damian, Rusu, Bacilla, Groza, Costea, Irimie, Rimbaş, German, Cosma, Câmpean.

Zalnocŭ, 25 Decemvre 1887.

Onorate Domnule Redactorŭ, iubite generale! Din incidentulŭ pré plăcutŭ că „Gazeta Transilvaniei“ a ajunsŭ a'şĭ serba jubileulŭ de 50 anĭ ai esistenţei sale, vinŭ şi eu modestulŭ luptătorŭ, simplulŭ gregarŭ a'mĭ descoperi simţemintele ce le nutrescŭ atâtŭ pentru intemeiătorii şi susţinĕtorii ei din trecutŭ, câtŭ şi faţă de Domnia-ta, carele în presente ţii steagulŭ susŭ cu consciinţă de sine şi cu rară bărbăţiă.

Decă căutămŭ inderĕtŭ la timpulŭ când s'a înfiinţatŭ „Gazeta Transilvaniei“, acéstă busolă a naţiunei Române de dincóce de Carpaţĭ, aflămŭ că ea s'a înfiinţatŭ într'unŭ timpŭ greu, într'unŭ timpŭ când censura cea aspră tăia aripile oĭ-cărui avêntŭ nobilŭ alŭ spiritului. Şi decă în aceste împrejurărĭ ea nu numai s'a pututŭ întemeia, ci şi a se susţine, acésta arétă rarulŭ talentŭ şi măiestra dibăciă a celorŭ doi titanĭ Românĭ Georgiu Bariţŭ şi Iacobŭ Mureşianu.

Intemeiată de inimĭ generóse, carĭ ardeau de dorulŭ a vedé şi naţiunea română la o stare politică şi culturală demnă de ea şi de lungile ei suferinţe, ea fu sprijinită de acea naţiune, carea în ea considerá steagulŭ în luptă, toiagulŭ lui Moise, carele tace cărare ne mai umblată, astfelŭ că „Gazeta“ deveni cea mai populară fóiă românéscă şi astfelŭ încunjiurată de fii credincioşĭ ai poporului românŭ ea îşĭ trăi unŭ traiu frumosŭ de o jumĕtate de vécŭ. Durere, că unulŭ dintre întemeiătorĭ, când era aprópe de a serba acestŭ jubileu, s'a dusŭ dela noi, ca se 'şĭ ia cununa cea neveştejită. Lui Iacobŭ Mureşianu îi dicemŭ déră acuma: Fie'ţĭ în vecĭ neuitată memoria! D-lui Georgiu Bariţŭ îi oftămŭ încă mulţĭ anĭ, dela Atotputintele spre fala Românismului! Eră Domniei-tale, carele ai urmatŭ bĕtrânului d-tale Tată în onorifica, dér greua sarcină, iţĭ oftezŭ dela bunulŭ Dumnedeu multă tăriă corporală şi sufletéscă, pentruca neobosit de greua luptă, sĕ poţĭ sta la postŭ, la comandă, éră noi gregarii se te urmămŭ până la biruinţă, ca se putemŭ serba şi jubileulŭ unui seculŭ de esistenţă, dér atuncĭ cu bucuria de a ne vedé neamulŭ fericitŭ.

Sĕ trăiescĭ, generale iubite! iţĭ strigă din inimă sinceră

simplulŭ gregarŭ **Ioanŭ Sonea.**

Romanŭ, 1 Ianuarie 1888.

Bătrânului stâlpŭ alŭ Românismului, împrejurulŭ căruia se învêrtiră luptele naţionale de 50 anĭ, îi dorescŭ trăinicia câtŭ şi Românii vorŭ esista.

A. Gafencu, Decan. alŭ advocaţilorŭ: **G. Petrovicĭ,** advocat; **C. Melinte,** proprietarŭ mare.

Romanŭ, 1 Ianuarie 1888.

Jubileulŭ de astădĭ mişcă pe totŭ Românulŭ. Ca Românŭ urezŭ şi eu „Gazetei“ prosperitate şi îndoite succese în viitorŭ.

I. Vasiliu, advocatŭ.

Botoşani, 30 Decemvre 1887.

Domnule Directorŭ! La serbarea ce sĕrbătoriţĭ mâne luândŭ şi eu parte cu inima şi cu gândulŭ, vĕ trămitŭ felicitările mele pentru distinsele merite, pentru idea naţională, carĭ organulŭ ce conduceţĭ şĭ-a adunatŭ în timpŭ de o jumĕtate de secolŭ prin o luptă bărbătéscă şi fără pregetŭ.

Totodată rogŭ pe Atotputerniculŭ, care ţine în mână cumpĕna poporelorŭ, ca sĕ vĕ fie datŭ a vedé cu ochii realitatea programului pentru care luptaţĭ.

Quod bonum faustum felixque sit.

G. Gr. Băleanu, profesorŭ.

Salcina, ajunul nascerei D-nului 1887.

O jumĕtate de veacŭ e, de când „Gazeta“ mână înainte nava naţiunei române. De atuncĭ şi până adĭ multe furtunĭ s'au strecuratŭ; înse poporulŭ românŭ avut'a harnicĭ cârmacĭ, carĭ stând fără pregetŭ la postulŭ lorŭ, priveau cu ochĭ agerĭ la tóte mişcările valurilorŭ şi necontenitŭ strigau: Sus inimile, deşteptaţi-vĕ! Dumnedeu e cu noi, ajunge-vomŭ la limanulŭ doritŭ!! — şi graţiă acestora, am rĕsbitŭ şi rĕsbimŭ mereu printre valurile de potopŭ înainte.

Unulŭ, celŭ mai vechiu şi neobositŭ cârmaciu în diaristica română, „Gazeta Transilvaniei“, adĭ stă în linişte pe unŭ momentŭ, se odihnesce şi odihnindŭ cu veseliă privesce înderĕtŭ la drumulŭ plinŭ de nevoi şi fatigii percursŭ într'o jumĕtate de veacŭ prin stăruinţele sale.

Când decĭ acestŭ iubitŭ cârmaciu are sĕrbătóre mare, jubileulŭ de aurŭ, ne grăbimŭ şi noi a aduce cărunteţei Sale la acéstă serbare felicitările nóstre din inimă.

Dée ceriulŭ ca serbarea acésta, care e a naţiunei române întregĭ sĕ fiă numai unŭ nou isvorŭ de puterĭ pentru cârmaciu, şi o mângăere pentru elŭ, dreptŭ rĕsplată, vedêndŭ că faptele vrednice cu vredniciă sĕ rĕsplătescŭ.

Cu Dumnedeu înainte!! dicŭ năeşii.

Iosifŭ Hăţieganu, parochŭ gr. cat., **George Cimoca** parochŭ gr. or. in Sălcina de josŭ, **Eutimiu Frasila,** parochŭ gr. or. Laturenĭ, **Vasilie Ganŭ,** învet. rom., **Andreiu Muntean** învet. românŭ, **Vasilie Ioaniciu** inv. rom., **Simeonŭ Samuilă,** teologŭ abs.

Budapesta, 30 Decemvre 1887.

Primiţĭ sincerile nóstre felicitărĭ la serbarea jubilară a „Gazetei Transilvaniei“, care timpŭ de 50 de anĭ a strălucitŭ ca unŭ luceférŭ luminosŭ, arătândŭ calea celorŭ ce umblau întru întunerecŭ.

Jubilămŭ cu D-vóstră.

Teologii românĭ

Romanŭ, 30 Decemvre 1887.

Cu ocasia jubileului urezŭ durată lungă şi îndoite forţe puternicului organŭ de luptă naţională.

Fabian.

Figa, 30 Decemvre 1887.

Aducerea aminte de timpulŭ redeşteptării neamului nostru românescŭ ne reinprospetéză în memoria acelea timpurĭ de când, acuma suntŭ 50 de anĭ, s'a înfiinţatŭ „Gazeta Transilvaniei“ de ilustrulŭ nostru bărbatŭ Domnulŭ Georgiu Bariţŭ: cunoscute suntŭ naţiunei române luptele ce le-a avutŭ şi greutăţile ce le-a induratŭ pentru apĕrarea causei românismului.

Er încât pentru conducerea „Gazetei“, şi celŭ din urmă ţĕran românŭ scie despre lupta bărbătéscă ce o suportă „Gazeta Transilvaniei“ sub neînfrânaţii ei Redactorĭ Georgiu Bariţŭ, neuitatulŭ Iacobŭ Mureşianu şi actualulŭ sĕu Redactorŭ Dr. Aurel Mureşianu.

Vĕ felicitămŭ scumpe Domnule Dr. Aurelŭ Mureşianu, cu ocasiunea jubileului de 50 anĭ alŭ „Gazetei“, pentru ţinuta bărbătéscă ce a observatŭ „Gazeta Transilvaniei“, vĕ poftimŭ viaţă lungă şi curagiu neînfrântŭ, pentru ca sĕ puteţĭ conduce şi mai departe acestŭ diarŭ atâtŭ de preţiosŭ. Luptaţĭ! şi în lupta legală cu Voi suntemŭ.

Simionŭ Popanŭ preotŭ localŭ.
Procopiu Motentanŭ învĕţătorŭ.

Braşovŭ, 1 Ianuarie 1888.

Felicitările mele cele mai sincere de anulŭ nou şi la jubileu.

Carl Solyom,
fostŭ culeg. alŭ „Gazetei.“

Braşovŭ 8 (20) Ianuarie 1888.

Prin negura désă a nesiguranţei şi a iritaţiunei, ce a cuprinsŭ în timpulŭ din urmă tóte cercurile politice şi militare ale monarchiei nóstre, au străbătutŭ cuvintele liniştitóre din scrisórea ce a adresat'o Ţarulŭ Rusiei guvernatorului din Moscva, ca o radă, ce vestesce înseninarea orisontului.

„Am firma speranţă — dise Ţarulŭ către guvernatorulŭ sĕu — că pacea ne va concede a dedica tóte puterile nóstre în anulŭ acesta şi în anii viitorĭ desvoltării interióre a imperiului.“

Cuvinte frumóse şi linişitóre suntŭ aceste, dér remânŭ numai cuvinte, deşi au eşitŭ din gura celui mai puternicŭ autocratŭ alŭ Europei. Ţarulŭ *sperézâ* numai. — Cine nu speréză împreună cu elŭ? Unde remânŭ înse faptele cu consecenţele lorŭ nerĕsturnabile?

„Cuvintele Ţarului suntŭ domóle, dér soldaţii lui suntŭ puşĭ în mişcare şi miniştrii lui pretindŭ, ca Europa sĕ legitimeze supunerea cu forţa a Bulgariei, subjugarea unui poporŭ liberŭ, ameninţarea tuturorŭ statelorŭ independente din Orientŭ. O ocupaţiune a Bulgariei din partea Rusiei făcută cu consemţĕmêntulŭ puterilorŭ însemnéză sfêrşitulŭ tractatului de Berlinŭ!“.

Aşa scrie „Neue freie Presse“ de Mercurĭ şi cam totŭ în acestŭ sensŭ comentéză foile germane scrisórea Ţarului. Speranţe şi éraşĭ numai speranţe! esclamă ele, ér organulŭ lui Bismarck găsesce, că discursulŭ generalului Gurko dela anulŭ nou nu iértă ca lumea politică sĕ se bucure deplinŭ de cuvintele Ţarului.

Limbagiulŭ celŭ pórtă diarele rusescĭ asemenea nu este de natură a întări „speranţele“ Ţarului Alexandru. „Gazeta de Moscva“, „Novoie Vremia“ ş. a. suntŭ nemulţumite cu Austro-Ungaria.

Tóte ce se petrecŭ adĭ în monarchia nóstră, atitudinea oficioşilorŭ, conchemarea reserviştilorŭ pentru mânuirea nouei puscĭ de repetiţiă, şi interpelaţiile lui Helfy şi Perczel în camera ungară suntŭ considerate de foile rusescĭ ca nisce simptome ameninţătóre, carĭ arŭ dovedi, că Austro-Ungaria nu vrea pacea şi că nu este aplecată a lua parte în modŭ lealŭ la soluţiunea crisei. Faţă cu aceste simptome pressa rusécă accentuéză iubirea de pace a Rusiei şi asigură mereu, că Rusia nu se va abate nicĭ câtă negru sub unghiă de programulŭ sĕu bulgarŭ.

Mare este agitaţiunea spiritelorŭ în aceste momente între Polonii din Rusia şi Austria. Dilele aceste se lăţise faima că în Varsovia s'au împărţitŭ proclamaţiunĭ tipărite în secretŭ, purtândŭ emblema polonă şi austriacă. In faţa acestorŭ faime diarele polone „Reforma“ şi „Dziennik Polski“ apeléză la Polonĭ, ca sĕ fiă cu sângelul rece. O rescólă polonă îna-

inte de isbucnirea resboiului ar ave, dicu ele, nisce urmări funeste pentru Poloni. Rusia în casulŭ acesta s'ar grăbi a face Austriei nisce concesiunĭ, prin carĭ s'ar pute delătura resboiulŭ; sângele polonŭ ar fi atuncĭ mijloculŭ de a efectuì o apropiare între Rusia și Austria și acésta nu e nicĭdecum în interesulŭ Polonismului.

Se dice că contele Wielopolski se fi călĕtoritŭ în misiune specială și se fi primitŭ pretutindenĭ respunsulŭ, că în împrejurările de faţă Polonii n'au nicĭ unŭ interesŭ la isbucnirea unui resboiu și că vorŭ refusa orice concursŭ la acţiunile de după culise.

Polonii s'au învĕţatŭ minte și numai vorŭ se precipiteze lucrurile. Ei cerŭ acum o *garanţiă* ca se se pótă declara solidarĭ cu Austria. Scopulŭ unui resboiu austro-rusescŭ nu póte fi altulŭ — dicŭ ei — decâtŭ restabilirea Poloniei.

Mare dorinţă! — Póte se aibă dreptate „Varșavski Dnewnik“, când o numesce fantomă și utopiă și când susţine, că este o nebuniă a crede, că Germania va ajuta ca se se rĕdice érăși Polonia.

Vorbirile

ţinute la banchetulŭ festivu datu cu ocasiunea jubileului „Gazetei Transilvaniei.“

Publicămŭ adĭ parte din vorbirile ce s'au ţinutŭ la banchetulŭ festivŭ, și anume parte din vorbirile ce le avemŭ întregĭ, rĕmânêndŭ ca restulŭ sĕ-lŭ publicămŭ în numĕrulŭ viitorŭ.

Vorbirea parochului cetăţii Brașovului B. *Baiulescu:*

Domnilorŭ! Serbarea jubilară a „Gazetei Transilvaniei“, care ne-a concentratŭ adĭ aicĭ, ne dă ocasiune a ne cugeta și la împrejurările ce au esistatŭ înainte cu 50 de anĭ.

S'a putută în acele împrejurărĭ grele, amŭ pute dice timpurĭ ale întunereculuí, se iasă la luminŭ prima foiă politică românéscă, numai fiindŭ-că Casa domnitóre a Habsburgilorŭ și Pre-înălţatulu monarchŭ *Ferdinand I* a fostŭ condusŭ de principii liberale. Astfelŭ s'a putută ca lupta popórelorŭ de sub sceptrulŭ acestei Case se producă radele culturei și ale desvoltării naţionale.

Constatatŭ este, că înălţatulŭ nostru monarchŭ Franciscŭ Iosifŭ I a concesŭ înfiinţarea „Associaţiunei transilvane pentru cultura și literatura poporului românŭ“.

Ochii Românilorŭ suntŭ aţintiţĭ asupra Casei împĕrătesci și astădĭ când luptă pentru apĕrarea lorŭ naţională.

Daţi-mĭ voiă Domnilorŭ, se vĕ rogŭ, ca primulŭ toastŭ sĕ-lŭ ridicămŭ întru sănătatea și prosperarea Majestăţii Sale a Impĕratului și Regelui nostru *Franciscŭ Iosifŭ I* și a întregei Case domnitóre.

Se trăiéscă!

Vorbirea d-lui adv. I. *Lenyeru:*

Domnilorŭ! Fiecare epocă își are caracteristica sa, își are ideile sale conducĕtóre, alŭ cărorŭ întregŭ ilŭ numimŭ spiritulŭ timpului.

Timpulŭ seculului trecutŭ, începutulŭ secului presentŭ se caracteriseză în privinţa Românilorŭ prin redeșteptarea simţului naţionalŭ între Românĭ, opera unorŭ bărbaţĭ ca Șincai, Clain, Petru Major și a altorŭ bărbaţĭ învĕţaţĭ ai Românilorŭ.

A fostŭ o fericire pentru noi Românii că, după sus numiţii bărbaţĭ marĭ, au urmatŭ alţĭ bărbaţĭ, carĭ înţelegêndŭ spiritulŭ timpului în care trăescŭ, s'au hotărîtŭ se continue opera începută de matadorii românĭ deja decedaţĭ și se lucre în modŭ puternicŭ la renascerea românismului. Acestĭ bărbaţĭ au fostŭ domnii George Bariţŭ, Iacobŭ și Andrei Mureșianu.

Aceștĭ bărbaţĭ au avutŭ curagiulŭ de a se cugeta la înfiinţarea unui organŭ politicŭ și literarŭ în Transilvania, chiar în acele timpurĭ, când naţiunea română în acéstă ţéră după lege era numai suferită, nu avea drepturĭ ci numai obligaminte.

Póte cu greu li-ar fi succesŭ numiţilorŭ bărbaţĭ întreprinderea lorŭ, décă nu ar fi fostŭ ajutaţĭ în modŭ puternicŭ de unŭ bărbatŭ, care deși streinŭ de naţionalitatea română, totuși totdeuna a avutŭ inimă bună și simţŭ curatŭ pentru înaintarea Românilorŭ. Acestŭ bărbatŭ este veteranulŭ tipografŭ D-lŭ primarŭ în pensiune Iohann Gött, alŭ cărui nume cu deosebire la serbarea de astădĭ trebue sĕ-lŭ esprimămŭ cu recunoscinţă. „Diesen Leuten muss geholfen werden,“ dise strĕinul Gött, și astfeliu puse și elŭ umĕrŭ la înfiinţarea celui dinteiu diarŭ politicŭ românescŭ atâtŭ dincóce câtŭ și dincolo de Carpaţĭ.

Ceea-ce înainte cu 50 de anĭ de sigurŭ nu s'ar fi concesŭ bărbaţilorŭ noștri, aparţinĕtorĭ unei naţiunĭ abia tolerate, s'a concesŭ lui Iohann Gött, care aparţinea unei naţiunĭ privilegiate, naţiunei săsescĭ.

Astfelŭ, acum 50 de anĭ, pășindŭ bărbaţĭ ai noștri ca autorĭ intelectualĭ, iară veteranulŭ Iohann Gött ca ajutătorŭ în direcţiune materială, figurând ca proprietarŭ, înfiinţară, cum am dișŭ, celŭ dinteiu diarŭ politicŭ românescŭ „Gazeta Transilvaniei“ și Fóia pentru minte, inimă și literatură.“

Cumcă susŭ numiţii bărbaţĭ n'au creatŭ unŭ opŭ efemer, un lucru superfluu, ci că prin înfiinţarea „Gazetei Transilvaniei“ au împlinitŭ unŭ golŭ, au umplutŭ o lacună simţită între Românĭ, au făcutŭ o creaţiune necesară pentru Românĭ: acésta, Domnilorŭ, se constată în modulŭ celŭ mai eclatantŭ prin îndelungata esistenţă a acestui diarŭ. Și într'adevĕrŭ, este unŭ lucru fenomenalŭ, ca la o naţiune tînĕră, abia deșteptată din letargia trecutului, se esiste unŭ diarŭ 50 de anĭ. Dér la acésta a trebuitŭ se conlucre munca onestă, neobosită și desinteresată din partea lucrătorilorŭ intelectualĭ.

Câtŭ a prestatŭ „Gazeta Transilvaniei pentru opera renascerii românismului și câtŭ a făcutŭ „Fóia pentru minte, inimă și literatură“ pentru deșteptarea activităţii literare și pentru înaintarea culturei la Românĭ, presupunŭ ca lucru cunoscutŭ tuturorŭ Românilorŭ, carĭ sciu carte.

Și noi, carĭ recunóscemŭ și apreţiămŭ aceste merite, trebue se admitemŭ, că se cuvine, ca la aniversarea de 50 de anĭ a „Gazetei Transivaniei“, se ne aducemŭ aminte cu recunoscinţă și veneraţiune de fundatorii ei.

Doi dintre acei bărbaţĭ bine meritaţĭ și anume Andrei și Iacobŭ Mureșianu nu mai suntŭ între cei vii, se cuvine noue decĭ, ca în acéstă di jubilară se ne ridicămŭ și esprimându-le recunoscinţa nóstră se le dicemŭ: fie-le numele binecuvêntatŭ și memoria eternă!

In viéţă mai suntŭ ilustrulŭ nostru literatorŭ D-lŭ George Bariţŭ și filoromânulŭ și omulŭ de inimă Iohann Gött, a cărorŭ absenţă dela acéstă frumósă serbare o simţimŭ cu toţii durerosŭ. Decĭ Vĕ învitŭ Domnilorŭ, ca acestorŭ domnĭ și cu deosebire principalului autorŭ alŭ întreprinderii, D-lui George Bariţŭ, se aducemŭ omagiele nóstre de recunoscinţă și se le urămŭ: se trăiacă întru mulţĭ anĭ!

A fostŭ o fericire, Domnilorŭ, că diarulŭ jubilarŭ, schimbându-și din diferite cause redactorii sĕi, totdeuna a ajunsŭ în mânĭ de bărbaţĭ laborioșĭ, desinteresaţĭ și inteligenţĭ, carĭ luândŭ firulŭ antecessorilorŭ lorŭ au sciutŭ urmări tendinţa fundatorilorŭ.

Astfelŭ și astădĭ acestŭ diarŭ se află în mânile conducĕtóre ale unui bărbatŭ energicŭ românŭ din crescetŭ până în tălpĭ și muncitorŭ neobositŭ. Câtă vreme „Gazeta Transilvaniei“ va fi redigeată de asemenea bărbaţĭ, putemŭ nutri speranţa, ca décă nu noi cu toţii, celŭ puţinŭ unii dintre noi cu urmașii noștri îi vorŭ serba și jubileulŭ de 100 de anĭ.

Decĭ încheindŭ toastulŭ meu, îi urezŭ vredniciului redactorŭ actualŭ Dr. Aurelŭ Mureșianu, ca Dumnedeu sĕ-lŭ ţină întru mulţĭ anĭ și sĕ'i dea putere, ca în modŭ valorosŭ și înţeleptŭ se conducă încă mulţĭ anĭ redacţiunea „Gazetei Transilvaniei,“ iară diarului jubilarŭ îi urezŭ ca sĕ se bucure pentru toţĭ timpii viitorĭ totŭ de asemenea redactorĭ vrednicĭ ca și până acuma și astfelŭ sĕ ajungă a'șĭ serba și jubileulŭ de 100 anĭ.

Se trăéscă!

Vorbirea d-lui Ios. W. *Filtsch,* Redactorulŭ fóiei „Kronstädter Zeitung“:

Domnilorŭ! Permiteţĭ se vorbescŭ și eu câteva cuvinte și adecă în limba română, care o iubescŭ, și décă nu o vorbescŭ așa bine, cum așŭ dori. Imĭ pare fórte bine, că mĭ-aţĭ făcutŭ onórea de a mĕ învita și pe mine la serbarea acésta, care-o serbéză astădĭ stimatulŭ colegŭ și prietinŭ alŭ meu Dr. Aurel Mureșianŭ. Cunoscŭ eu fórte bine greлele lucrărĭ ale unui redactorŭ; dérŭ cunoscŭ și acea satisfacţiune internă, carea aduce cu sine consciinţa, de a lupta pentru unŭ lucru bunŭ și dreptŭ. Astădĭ în diua jubileului sĕu dorescŭ, sĕ nu schiopete nicĭodată în lupta pentru îndreptăţirea egală a poporului românŭ, până când nu este ajunsŭ scopulŭ.

Vorbirea d-lui Petra *Petrescu:*

D-lorŭ! Unŭ poetŭ din antichitate, pare-mi-se Ovidiu, a disŭ undeva: „*Est Deus in nobis*“, adecă: este unŭ D-deu în noi. Se vede că cineva s'a minunatŭ de elŭ că scrie așa frumosŭ, că vorbesce așa la inimă și l'a întrebatŭ că de unde scóte așa lururĭ minunate? cine ilŭ învéţă? ér poetulŭ a rĕspunsŭ cu cuvintele amintite, dicêndŭ că unŭ D-deu vorbesce din poeţĭ.

D-lorŭ! In timpii din urmă străinii suntŭ uimiţĭ de isbândele ce facŭ Românii pe tóte terenele, se miră de unde rĕsare acestŭ poporŭ viguroșŭ, care uimesce lumea cu însușirile lui eminente?

Est deus in nobis! rĕspundemŭ noi. Este o scânteiă D-deescă. D-lorŭ, în inima, în creerii Românului, în vecĭ neperitóre, care'lŭ îndréptă totŭ înainte, cu ajutorulŭ căreia minunĭ este în stare sĕ facă.

D-lorŭ! Ridicŭ păharulŭ în sănĕtatea poporului, a naţiei române, păstrătórea acestui focŭ D-deescŭ!

Vorbirea d-lui Lud. *Romanŭ:*

Domnilorŭ! Festivitatea de astădĭ, care însemnédă nisuinţa spre progresulŭ culturalŭ naţionalŭ românescŭ, nu eschide consideraţiunea nóstră către concetăţenii noștri de altă naţionalitate.

In patria nóstră iubită convieţuescŭ și stau în legătură cu noi naţionalităţĭ, a cărorŭ valóre o scim preţui.

O flóre frumósă, Domnilorŭ, ne încântă fără îndoéla, dér acéstă flóre va fi cu atâtŭ mai frumósă, décă împreună cu diferite florĭ formédă unŭ buchetŭ.

Așa și patria nóstră este valorósă,

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

IMPERATULŬ TRAIANŬ

după

Monumente archeologice.

Lecţiune introductivă la cursulŭ de archeologiă la Universitatea din Bucuresci, 1887.

(Urmare și fine.)

Gluma prinde bine, căcĭ mai nu era locŭ în Roma unde Traianŭ se nu fi adusŭ vre-o îmbunĕtăţire monumentelorŭ de utilitate séu podóbă publică.

Apoi, osebitŭ de măreţele clădirĭ ce elŭ înălţă în diferite părţĭ ale cetăţii, întocmĭ complexulŭ de edificii, unicŭ sub cerŭ, *Singularem sub coelo structuram*, ce se chiamă Forulŭ lui Traianŭ, și în care se grupau cu o minunată simetriă arculŭ sĕu de triumfŭ, și statua sa equestră, și ambele sale bibliotecĭ, grécă și latină, și Basilica și Templulŭ și în fine neperitórea sa *Columnă*.

Asupra tuturorŭ acestora vomŭ reveni cu osebită luare aminte.

Dér, după ce vomŭ fi cercetatŭ totŭ ce a eșitŭ măreţŭ și durabilŭ din mânile lui Traianŭ, ne vomŭ cerca încă a dibui, atâtŭ din disele scriitorilorŭ contimporanĭ cu dênsulŭ, câtŭ și din rĕmășiţe fórte mĕrunte, totŭ felulŭ de producţiunĭ ale artelorŭ secundare și ale industriilorŭ artistice ce înfloreau sub domnia lui. In acea epocă de supremă mărire a Romei n'a lipsitŭ dintr'ênsa nicĭ unulŭ din gusturile sumptuóse ale societăţilorŭ bogate și rafinate. Pictura mosaică, argintăriile, giuvaerile, ba chiar și musica nĭ-a lăsatŭ amintirĭ și resunete, mai adesea însĕ literare.

Și pe acelea le vomŭ culege, fără de a nesocoti nicĭ măcarŭ fărâmele de podóbe de arme, de vase și de micĭ unelte ce s'au aflatŭ prin nisce depărtate staţiunĭ militare, unde legionarii romanĭ ai lui Traianŭ vieţuiau în contactŭ, când prietenĭ, când dușmanĭ, cu barbarii din centrulŭ și din orientulŭ Europei.

Vedeţĭ, domnilorŭ, numĕrulŭ și varietatea obiectelorŭ de studiatŭ este mare. Urmărindu-le pe rêndŭ nu ne vorŭ lipsi timpŭ îndelungŭ materiele de cercetatŭ și sperŭ că fie-care din ele va atrage la sine unŭ interesŭ specialŭ și mereŭ improspĕtatŭ.

Nu credeţĭ óre și d-vóstrĕ ca mine, că, de amŭ fi întreprinsŭ sĕ analisămŭ aci împreună aceleașĭ materii archeologice, fără însĕ de a ne reporta pururea cu mintea la o anume epocă a istoriei, care are legitimulŭ privilegŭ de a'ţĭa în noi o deosebită, o afectuósă curiositate, nu gândiţĭ d-vóstrĕ că aţĭ privi cu ochii mai nepăsătorĭ și aţĭ asculta cu audulŭ mai distrasŭ descripţiunile și imaginile ce mĕ voiu sili sĕ rechemŭ și reconstituescŭ dinaintea d-vóstrĕ, spre a explica viéţa, traiulŭ și faptele lui Traianŭ și ale omenilorŭ de pe timpulŭ sĕu?

Mai repetŭ încă odată, că nu cumva se mi-se facă imputare, că depășescŭ atribuţiunile catedrei mele, auxiliară a studiului istoricŭ, călcândŭ întru acesta, — mai repeţescŭ că nu din *povestirĭ istorice* avemŭ sĕ culegemŭ acele noţiunĭ.

Dér fiindŭ-că s'au perdutŭ pentru noi tóte operele istoriografice, cele mai desvoltate asupra epocei lui Traianŭ, și adecă biografia acestui împĕratŭ scrisă de *Suetoniu*, contimporanulŭ sĕu, scrierile lui *Marius Maximus*, lui *Fabius Marcellinus*, lui *Aurelius Victor*, lui *Statius Valens*, lui *Iulius Cordus* și chiar acea porţiune din *Dione Cassiu*, din care nĭ-a rĕmasŭ numai unŭ slabŭ breviaru lucratŭ de *Xifilin*, autorŭ bisantinŭ din alŭ XI-lea seculŭ: fiindŭ-că suntemŭ reduşĭ numai, osebitŭ de acelŭ breviarŭ și de altulŭ compusŭ de *Eutropiu*, la câte-va fragmente din *Aurelius Victor*, din *Paul Orosiu*, din Cronica *S-tului Ieronimŭ*, și în sfîrșitŭ la *Panegiriculŭ*, mai multŭ declamatoriu decâtŭ cuprindĕtorŭ de fapte, alŭ lui *Pliniu celŭ tênĕrŭ*, a cărui corespondenţă este póte într'acestŭ casŭ cu multŭ mai importantă; fiindŭ-că, osebitŭ de aceștĭ prosatorĭ anticĭ, nu mai avemŭ alte isvóre pentru istoria lui Traianŭ și a timpului sĕu decâtŭ alusiunĭ mai multŭ séu mai puţinŭ directe respândite prin felurite scrierĭ, ér mai alesŭ în poeţii, carĭ au trăitŭ de odată cu dênsulŭ, și anume în asprulŭ satiricŭ *Juvenal* și în desfrenatulŭ epigramatistŭ *Martial*; fiindŭ-că, — în mai puţine cuvinte, — marele împĕratŭ Traianŭ, celŭ mai marinimosŭ domnitorŭ alŭ întregei ginte latine și celŭ mai agerŭ înfrângĕtorŭ și mai aprigŭ înfrênătorŭ alŭ inimicilorŭ secularĭ, carĭ pururea au rivnitŭ și rîvnescŭ la dênsa, fiindŭ-că Traianŭ nu mai are astădĭ partea ce i se cade în istoriă. Archeologia póte, cu totŭ dreptulŭ, sĕ înalţe glasulŭ, reclamândŭ pentru sine meritulŭ de a-i fi păstratŭ mai cu sfinţeniă amintirea, și de a-lŭ putea presenta noue și viitorimii sub mai vii, mai variate și mai precise colorĭ.

Decĭ, conchidemŭ dicêndŭ că: alŭ nostru, alŭ *Românilorŭ*, este Traianŭ ca străbunulŭ ce a rĕsăditŭ aci, în ţéră la noi, lăstarele naţiunii românescĭ: și apoi

când toțī conlocuitorii ei fără deosebire de naționalitate trăescŭ în cea mai bună armoniă între dênșii.

Națiunea română totdeuna leală n'a avutŭ nicĭodată țînta spre predomnire asupra altorŭ naționalitățī, der nicĭ nu póte fi mulțămită a fi stăpânită de altă naționalitate conlocuitóre.

Românulŭ se luptă și se va lupta totdeuna pentru egala îndreptățire a tuturorŭ conlocuitorilorŭ scumpei nóstre patrie, prin urmare: pentru libertatea și fericirea cea adevĕrată.

Ridicŭ der acest pocalŭ pentru egala îndreptățire și înfrățire a naționalitățilorŭ, care trăiescŭ împreună cu noi în acéstă scumpă patriă.

Vorbirea d-lui Ionŭ *Purchĕria*, fruntașŭ din poporŭ, prin care a respunsŭ la cuvintele d-lui parochŭ V. Voina adresate opincei și ciórecului românescŭ:

Prea stimațī Domnī! Dați'mī voiă sĕ ridicŭ și eu unŭ toastŭ, der mai ântâiu de tóte scuzați-mĕ, căcī omulŭ fără carte nu numai că n'are parte, der nicī limbă; omulŭ fără carte este ca o pasĕre seu ca unŭ papagalŭ, care decă nu-i tai sub limbă, nu póte cânta, după cum inima și sufletulŭ îi doresce, ci numai ciripesce. Așa suntemŭ și noi cei de talia mea, carī n'amŭ avutŭ norocire de a învĕța carte.

Domnilorŭ! Noi cei din Scheiu amŭ fostŭ persecutațī seculī întregī, când de unii când de alții; deră provedința ne trimise și nouĕ unŭ doctorŭ ca sĕ ne taie sub limbă și acelŭ doctorŭ cine a fostŭ? A fostŭ Ilustritatea sa Episcopulŭ Popazu dela Caransebeșŭ, fostŭ parochŭ și protopopŭ alŭ nostru, alŭ Brașovenilorŭ, 27 de anī. După ce provedința, după cum am disŭ, ni-lŭ trimise, și vĕdêndu că ne aflămŭ în o așa tristă stare, ce făcu? Se puse în înțelegere cu bravii și valoroșii cetățenī și împreună și cu cei din Scheiu și cu toțī cei cu inima și cu sufletulŭ românescŭ, și cugetară cum arŭ pute sĕ ne pótă ajuta nu numai pe noi dér pe toțī în genere. Mai ântâiu, Domnilorŭ, cumpĕrară unŭ locŭ și ce făcură în acelu locŭ? In acelŭ locŭ sădiră unŭ pomŭ și după ce-lŭ sădiră, se apucară de muncă, și cu mâna și cu punga. și săpară împrejurulŭ pomului, îi dete pământului totŭ ce-i era de lipsă pentru ca pomulŭ sĕ se apuce de pămêntŭ și sĕ crescă cât mai curêndu. Și în adevĕrŭ. Domnilorŭ, pomulŭ se apucă de pămêntŭ, prinse rădăcină și îndată începŭ a cresce și a rodi. Și rodesce în totu omulŭ. Domnilorŭ, și ce felŭ de rodo face? Face astfelŭ de rodŭ, de care tuturorŭ celorŭ ce mănâncă din rodele lui îndată li-se deslegă limba și începŭ a lăuda pe Dumnedeu, după cum inima dorește, și a cânta în limba sa doine dulcī și românescī.

Apoi după ce vĕdù că pomulŭ a prinsŭ rĕdĕcinī, a crescutŭ, s'a întăritŭ și că rodesce neîncetatŭ, și cugetândŭ cumcă de acum înainte nicī o furtună seu vijeliă nu-lŭ va mai putea rĕsturna, ce-a făcutŭ acestŭ veneratŭ bărbatŭ? S'a dusŭ dela noi, Domnilorŭ, s'a dusŭ departe, s'a dusŭ acolo unde a sciutŭ că se mai află mulțī frațī de ai noștri fără de doctorŭ, și ce-a făcutŭ acolo? Acolo s'a pusŭ din nou pe muncă și n'a săditŭ numai unŭ pomŭ, dér a făcutŭ grădinī de asemenea pomī, pe carī i-a săditŭ în multe locurī, și sădesce neîncetatŭ.

Și apoi, Domnilorŭ, érășī providența după unŭ óre-care timpŭ, eră ne trimite unŭ alŭ doilea Popazu, pe bravulŭ și fiu alŭ nostru părintele Vasilie Voina, care a pornitŭ pe aceeașī cărare. Și suntemŭ sigurī, că va urma a se face vrednicŭ urmașŭ alŭ acelui prea veneratŭ bărbatŭ alŭ națiunei.

Decī deră, Domnilorŭ, dați'mī voiă sĕ ridicŭ acestŭ paharu în sănătatea și îndelungă viĕță a acestorŭ vrednicī bărbațī.

Se trăiască!

SCIRILE DILEI.

In 2 Ianuarie a. c. domnii *Valeriu P. Bologa* și *Nicolae Popovicī* din Brașovŭ ca mandatarī ai *coloniei române din Viena* au predatŭ Direcorului foiei nóstre unŭ albumŭ prețiosŭ cu-o adresă, despre care vomŭ raporta în numĕrulŭ de mâne.

***

Foile ungurescī se facu ferîme de nĕcazŭ, că preotulŭ din Sisiescī Dr. *Vasilie Lucaciu* a primitŭ cea mai bună parochiă a diecesei Gherlei, anume parochia *Bârsana*. Noi nu putemŭ decâtŭ sĕ-lŭ felicitămŭ, căcī vrednicŭ este, dovadă și otrava foilorŭ ungurescī.

***

Românii din Deva, în urma unei subscripțiunī întreprinse de dênșii, au dăruitŭ de Crăciunŭ haine, rechisite școlare și lucrurī de mâncare tuturorŭ elevilorŭ școlei române de acolo.

***

Din *Tĕrgulŭ Mureșului*, care, ca tóte orașele ungurescī, încă este unulŭ din cele mai marī cuiburī jidovescī, ni-se trimite unu articulŭ, prin care ni-se arată năpăstuirea populațiunei în genere, și mai vêrtosŭ a celei românescī de pe la sate prin esploatările jidovescī prin bĕutura vinarsului otrăviciosŭ și prea adeseorī cu totulŭ falsificatŭ, care corupŭ poporulŭ cu desĕvêrșire. Vina se atribue în mare parte indiferentismului conducĕtorilorŭ poporului nostru. In comuna Săbadŭ, cum ni-se scrie, îi succese preotului Cicudi sĕ abată pe poporŭ dela cercetarea câreĭumei; după depărtarea lui însĕ poporulŭ eră a începutŭ a se strica, îșī prăpădesce banii în câreiumă, de unde urmeză certurī și apoi amende și procese păgubitóre. In comuna Vinerea de lângă Orăștiă, cu ocasiunea esarandărei dreptului de câreĭumăritu, învĕțătorulŭ românŭ de acolo s'ar fi pusŭ indirectŭ în servițiulŭ Evreului. In comuna Cióra, locuitorii românī s'au hotărîtŭ sĕ cumpere moșia de vêndare a unui proprietarŭ maghiarŭ. In scopulu acesta au cerutŭ întrevenirea unui advocatŭ românŭ din Alba-Iulia pentru facerea contractului și sĕvîrșirea întabulărei. Advocatulŭ însĕ s'ar fi pusŭ în servițiulŭ jidanului Gluck, căruia i-ar fi descoperitŭ voința respectivilorŭ locuitorī românī, făcêndu-lŭ prin acésta sĕ se amestece în lucru, sĕ cumpere moșia și sĕ strice tĕrgulŭ Românilorŭ. Nu putemu sci, decă suntu adevĕrate tóte acestea, ar fi însĕ la totŭ casulŭ tristŭ și durerosŭ, decă așa ar fi, și datoria binevoitorilorŭ poporului este sĕ cerceteze și sĕ îndrepte lucrurile.

***

D-lŭ Emilŭ Fekete Negrutŭ, care astăveră, îndată ce a absolvatŭ studiile medicale, a și fostŭ aplicatŭ ca practicantŭ cu salarŭ la institutulŭ de oculistică alŭ universității din Clușiu, după ce a depusŭ cu succesŭ eminentŭ rigorósele, erī în 7 (19) Ianuarie a fostŭ promovatŭ la gradulu de *doctor universae medicinae*. Gratulămŭ din inimă tênĕrului doctorŭ și 'i dorimu deplinŭ succesŭ pe umanitara carieră ce șī-a alesŭ! Și ne bucurămu din inimă de hotărîrea densului de a se stabili definitivŭ în Clușiu, unde până acum nu aveamŭ nicī unŭ medicŭ din neamulŭ nostru, deși giurulŭ până în cea mai mare depărtare e mai multŭ românescŭ.

***

In *Daia* a arsŭ șura lui Ioh. Weiss; paguba e de 1052 fl. Cerealele arse au fostŭ asigurate pentru suma de 252 fl. In *Galațī* lângă Făgărașŭ a arsŭ șura lui Ionu Comșa; paguba e de 280 fl., der a fostŭ asigurată. In *Buciumŭ* a arsŭ provisiunea de fênŭ a lui George Gheraur (?); paguba e de 60 fl. In *Porumbaculŭ de susŭ* a arsŭ unŭ magazinŭ cu sticlăriă alŭ fabricei de sticlă, apoi birtulŭ, pricinuindu-se o pagubă de 1000 fl. In *Mergindalŭ* a arsŭ șura Barbarei Frank, pricinuindu-se o pagubă de 300 fl., dintre carī 150 au fostŭ asigurațī. In *Bogata românéscă* a arsŭ grajdulŭ de porcī alŭ lui Ilie Sintea, precum și coperișulŭ casei cu păpușoiulŭ din podŭ; foculŭ a fostŭ pusŭ.

***

Pe calea ferată *Sighișora-Oderheiu* circuleză în fiecare di unŭ trenŭ mixtŭ în legătură cu trenulŭ de Budapesta. Trenulŭ părăsesce Sighișóra la 6 óre diminéța și sosesce în Oderheiu la orele 9·45 a. m. De aci plecă la órele 5·38 d. p. și sosesce în Sighișóra la orele 9·16 séra.

SCIRĪ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ „Gaz. Trans.")

Pesta, 20 Ianuarie. Camera deputațilorŭ: Ministrulŭ Tisza a reflectatŭ la espectorările oposițiunei, apoi dise că Sasii arŭ pute fi sigurī de aceea, că în casŭ când ei arŭ fi fidelī și supușī ideii de statŭ ungurescŭ și arŭ înceta a fi unŭ isvorŭ de învinuirī îndreptate contra Ungariei, elŭ va face totŭ ce unŭ guvernŭ binevoitorŭ póte face pentru aceea, ca Ungurii și Sasii sĕ formeze o falangă tare.

Juliu Schwarz atacă direcțiunea retrogradă a oposițiunei.

Apponyi la rêndulŭ sĕu apĕră atitudinea oposițiunei față cu reforma camerei magnațilorŭ.

Parisŭ, 20 Ianuarie. Camera începe Lunī desbaterea bugetului.

Londra, 20 Ianuarie. Bereford, ministrulŭ marinei, a demisionatŭ.

NECROLOGŬ.

Ioanŭ Turcu, protonotarŭ alŭ comitatului Făgărașului în numele sĕu și alŭ micilorŭ sĕi copii *Iancu, Pompiliu, Maria, Liviu* și *Elena*, precum și alŭ vid. *B. A. Danŭ*, ca mamă, *Ioanŭ Danŭ* ca frate, vid. *M. I. Durlea* născută *Mețianŭ* ca bunică, *Ilariu Durlea* advocatŭ ca unchiu, *Nicolau Turcu* și *Maria Ioanŭ Danŭ* ca cumnațī, și în numele tuturorŭ celorlalte numeróse rudenii din apropiere și din depărtare, cu inima plină de adêncă durere face cunoscutŭ, cumcă pré buna lorŭ soțiă, duiósă mamă și respective iubitóre fiică, soră, nepótă și cumnată **Sora Ioanŭ Turcu** născută **Danu**, membră fundatóre a reuniunei femeilorŭ române gr. or. din Făgărașŭ și giurŭ, după grele și îndelungate suferințe, împărtășită cu sfintele taine, a încetatŭ din viĕță adī la 4 ore diminéța în alŭ 34 anŭ alŭ etății și alŭ 14 anŭ alŭ fericitei sale căsătorii, dându-șī nobilulŭ sĕu sufletŭ în mânile atotŭputernicului Creatorŭ.

Rĕmășițele pămêntescī ale scumpei defuncte, — carea, ca unŭ modelŭ de adeverată soțiă și bună mamă, a fostŭ unŭ adevĕratŭ îngeru păditorŭ alŭ casei sale și alorŭ sĕi, — se vorŭ înmormênta Mercurī în 18 l. c. la 2½ óre după prândŭ, după ritulŭ greco-orientalŭ, la biserica română gr. or. din Făgărașŭ.

Făgărașŭ, în 15/3 Ianuarie 1888.

Fiă-i țerîna ușóră și memoria eternŭ binecuvêntată!

Editorŭ și Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureșianu.

încă alŭ nostru, alŭ *archeologilorŭ*, este Traianŭ, căcī prin sciința nóstră l'a cunoscutŭ și-lŭ va cunósce totŭ mai bine lumea actuală și cea viitóre.

Chiar dela întrunirea nóstră următóre vomŭ căuta a dovedi cu probe netăgăduite acestŭ ultimŭ adeverŭ.

Intr'însa ne vomŭ ocupa de restabilirea critică a cronologiei, referitóre la viĕța și la acțiunile lui Traianŭ; der totdeodată vomŭ cerceta cu scumpetate caracterele fisice ale fisionomiei marelui împĕratŭ și ale familiei sale, adecă a tatălui sĕu, a soției sale, virtuósa Plotina Pompeia, a multŭ iubitei sale surorī, Marciana, a fiicei acesteia, Matidia, și a strănepoțilorŭ lui Traianŭ, împĕrătesa Sabina, soția lui Adrianŭ, și Matidia cea jună, ambele fiice ale primei Matidie. Aceste nobile femei er mai cu semă cele trei dînteiu, Plotina, Marciana și Matidia, au fostŭ ca niște blânde ursitorī, care au veghiatŭ asupra casnicei fericirī a acelui bunŭ, dreptŭ, simplu, der energicŭ bărbatŭ, despre care poetulŭ Marțialŭ, cu subtilitatea corupțiunii sale, a disŭ, nu fără de órecare tăinuită ironiă, că elŭ n'a fostŭ unŭ domnitorŭ, ci unŭ general, și celŭ mai dreptŭ dintre senatorī.

Non est hic Dominus, sed imperator
Sed justissimus omnium Senator.

Fiindŭ-că am sĕ ve vorbescu mai nainte de tóte despre chipulŭ lui Traianŭ așŭ fi doritŭ, domnilorŭ, sĕ ve potŭ procura mijloculŭ de a vede cu ochii acestŭ chipŭ caracterisatŭ prin trăsurī, în care o blândetă ca și vulgară se află unită cu o minunată tăriă.

Der cum sĕ facemŭ ca se realisămŭ acéstă dorință?

Decă, — precum aspirămŭ și ceremŭ acum de mulțī anī, — amŭ fi posedatŭ chiar aci, pe piéța acestui edificiu universitarŭ, o reproducțiune în bronsu a Columnei lui Traianŭ cu statua lui deasupra, precum fusese odinioră la Roma, v'așŭ fi povățuitŭ sĕ ve suițī prin scara-i întortochiată, până la vêrfulŭ ei și, acolo susŭ, sĕ privițī mai deapróipe chipulŭ părin escŭ și placidŭ alŭ acelui urieșŭ, ce din înălțimea norilorŭ ar domni și ar veghia peste tóte țĕrile cuprinse de colonii lui.

Der se vede că nu suntemŭ încă nicī destulŭ de bogațī, nicī mai alesŭ destulŭ de patrioțī, ca sĕ jertfimŭ ceva mai puținŭ chiar de unŭ milionŭ, spre a înălța în capitala liberei Românii, falniculŭ monumentŭ secularŭ, carele ne va aduce aminte, pe tótă diua, că nu suntemŭ, — precum le 'place a dice unora, — nisce veneticī de neamurī corcite, ci că suntemŭ fii ai imperiului romanŭ, adușī și împămêntenițī aci de 1800 de anī, de către virtuosulŭ și mărețulu nostru patronŭ și părinte, împĕratulŭ Traianŭ.

Totușī, sĕ spunemŭ întregŭ adevĕrulŭ. Stăpânirea, de altmintrelea forte prevĕdĕtóre, bine dispusă și darnică pentru totŭ ce privesce archeologia, ne-a înlesnitŭ cu mai puțină cheltuială, unŭ mijlocŭ practicŭ de a satisface curiositatea anticară ce voiam se deșteptŭ în d-vóstră.

Pe multŭ mai eftinŭ decâtŭ unŭ milionŭ, adecă cu unŭ simplu biletŭ de bancă de douĕ-decī lei putețī, d-lorŭ, sĕ ve mângăiațī de lipsa printre noi a columnei și a statuei lui Traianŭ.

Privițī în zare foița de hârtiă monetară și vețī găsi pe dênsa silueta forte finŭ și corectŭ stampată a intemeietorului patriei și naționalității nóstre, pe care — lucru de miratŭ! — singură Banca Națională l'a luatŭ la noi dreptŭ patronŭ și garantŭ alŭ emisiunilorŭ sale de hârtiă monetă.

Oare gânditu-s'a cineva, adoptândŭ, tocmai la Bancă, acéstă efigiă venerată, că Traianŭ a fostŭ acela carele a înființatŭ în forte multe cetățī ale imperiului romanŭ băncile dise *Alimentare*, băncī alŭ cărorŭ scopŭ era crescerea copiilorŭ sĕracī, precum și înmulțirea poporațiunii în Italia.

Acéstă folositóre și umanitară instituțiune va fi și dênsa, — grațiă unorŭ vestite tabele epigrafice, — una din cestiunile de care ne vomŭ ocupa într'una din dile, și negreșitŭ, că ea nu este aceea, pentru care Traianŭ, totŭ așa de mare administratorŭ ca și mare căpitanŭ, șī-a dobânditŭ mai puțină laudă în ochii omenirii. Elŭ, cu părintéscă dragoste și prevedere, se îngrijea ca nimicŭ se nu lipséscă pentru crescerea și desvoltarea copiilorŭ, — câtŭ de numeroșī arŭ fi, — ai cetățenilorŭ supușī înțeleptei și blajinei sale cârmuirī.

Vedețī der, domnilorŭ, că divulŭ nostru Traianŭ a fostŭ chiar și protectorulŭ plinŭ de solicitudine alŭ pruncilorŭ și alŭ tinerimii.

Elŭ a întrunitŭ în sine tóte gloriile, tóte bunĕtățile.

Fie ca pururea, — precum diceau odinioră Romanii către suveranii lorŭ, — se avemŭ totŭ mereu Domnitorī „Mai fe„ricițī decâtŭ Augustŭ, și totŭ așa de „bunī ca Traianŭ, bunulŭ Traianŭ!".

Alexandru I. Odobescu.

INCUNOSCIINȚARE!

Farmaciștii din Brașovŭ au hotărîtŭ unanimŭ în adunarea lorŭ din 5 Decemvrie 1887, forțațĭ prin pretențiunile mai marĭ ce li se facŭ, și în considerarea raporturilorŭ nefavorabile, carĭ ḑilnicŭ se formeză, ca pentru spitalurĭ, infirmării, case pentru casurĭ de bólă, reuniunĭ pentru casurĭ de bólă și pentru calea ferată, sĕ ficseze reducția din prețŭ la 10%. La persóne private nu se póte acorda nicĭ o educțiă. Membrii reuniunilorŭ pentru casurĭ de bólă, a caselorŭ pentru casurĭ de bólă și amploiații dela calea ferată spre comoditatea lorŭ se potŭ servi de orĭ ce farmaciă, de órece în fie-care farmaciă se distribue medicamente în contulŭ menționatelorŭ case, reuniunĭ etc.

Farmaciștii din Brașovŭ: *Carl Schuster, Ferdinand Jekelius, Johann Gooss, Eduard Kugler, Friedrich Stenner, Julius Hornung, Victor Klein, Franz Kellemen, Heinrich G. Oberth.* 214,3—2

Nr. 2149 ex 1887.
Inspect.

CONCURS.

Pentru ocuparea *postului de invĕțătorŭ* ordinarŭ sistemisatŭ la școla elementară cu limba de propunere română din comuna **Maierŭ** cu salarŭ anualŭ de 300 fl. și eventualŭ pentru locuință și grădină 100 fl.

Doritorii de a ocupa acestŭ postŭ au a-șĭ trimite la mine concursele lorŭ prin respectivulŭ inspectorŭ r. de școle până la **1 Februarie 1888.** Concursele sĕ fiă scrise de mâna propriă în limba maghiară și română și provĕdute cu cartea de botezŭ și documentele referitóre la starea sănĕtății, la servițiulŭ de până acum și la cunoscința limbilorŭ.

Bistrița, 30 Decemvre 1887.

Iuliu Havas,
inspectorulu r. de școle alŭ comitatulu Bistrița-Năseudu.

213,3—2

F. Nru 4 ex 1888.

PUBLICAȚIUNE.

Pe basa planului economicŭ aprobatŭ de către loculŭ mai înaltŭ se pune la vĕndare în cerculŭ forestierŭ *Apácza*, revierulŭ orășenescŭ din *Krizbavă*, clasa de esploatare *B. Districtulŭ I, secția 1 și 2,* circa *313 metri cubicĭ copacĭ de stejarŭ* în picióre.

Copacii suntu în numĕrŭ de *416 bucăți* și până la înălțimea peptului, au unŭ *diametru mijlociu de 37½ cm.* și o înălțime de *14 metri.*

Afară de aceștia se mai punŭ acolo la vĕndare în *Határpatak*, dosulu dela *Szekarok* până la *Komlos*, *97 trunchĭ de stejarŭ* până la *160 cm.* diametru, cuprindendŭ în totalŭ circa *441 metri cubicĭ* lemnŭ de cualitate inferióră.

Spre scopulŭ acestei vĕndărĭ se va ținea **Lunĭ, 30 Ianuariu n. a. c. 11 ore a. m. în biuroulŭ forestierŭ-orășenescŭ din locŭ** pertractarea ofertelorŭ; — până la acestŭ terminŭ sĕ potu vedea condițiunile ofertei și ale contractului la subsemnatulŭ oficiu și la administrațiunea orășenéscă a revirului Krizbavŭ, în órele de oficiu; la celŭ din urmă se póte cere și arătarea lemnelorŭ de tăiatŭ la fața locului.

Doritorii de a cumpĕra sĕ 'șĭ predea la subsemnatulŭ oficiu forestierŭ până la terminulŭ susŭ numitŭ ofertele lorŭ în scrisŭ, sigilate și provĕdute cu timbru de 50 cr. In aceste oferte sĕ arate prețulŭ pentru unŭ metru cubicŭ deosebitŭ pentru copacĭ și deosebitŭ pentru trunchĭ, seu ca sumă paușală pentru cantitatea lemnelorŭ ce doresce a cumpĕra, sumele trebue scrise precisŭ atâtŭ în cifre, câtŭ și cu litere; ofertele mai trebue sĕ conțină ca vadiu și 30% din suma oferată pentru cumpĕrare în banĭ gata seu hârtii cu valóre de cauțiune, numele și locuința trebue scrise precisŭ și lămuritŭ și totodată a declara că condițiunile de ofertare și ale contractului îi suntu cunoscute, și că se supune necondiționatŭ la aceste.

Brașovŭ, 9 Ianuariu 1888.

3,2—1 **Oficiulŭ forestierŭ orășenescŭ.**

Unŭ învĕțăcelŭ

care se fi absolvatŭ celŭ puținŭ trei clase gimnasiale orĭ reale, și cunósce limba română și una celŭ puținŭ din celelalte limbĭ ale țerii, se primesce în Tipografia **A. Mureșianu.**

Se deschide abonamentŭ pre anulŭ 1888

la

AMICULŬ FAMILIEI. Ḑiarŭ beletristicŭ și enciclopedicŭ-literarŭ — cu ilustrațiunĭ. — Cursulŭ XII. — Apare în 1 și 15 ḑi a lunei în numerĭ câte de 2—3 cóle cu ilustrațiunĭ frumóse; și publică articlii socialĭ, poesie, novele, schițe, piese teatralĭ ș. a. — mai departe tracteză cestiunĭ literare și scientifice cu reflesiune la cerințele vieței practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a Românilorŭ de pretutindenea, precum și a celorlalte poporațiunĭ din patriă și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grijile vieței; și preste totŭ nisuesce a întinde tuturorŭ indiviḑilorŭ din familiă o petrecere nobilă și instructivă. — Prețulŭ de prenumerațiune pre anulŭ întregŭ e 4 fl., pentru România și străinătate 10 francĭ — lei, plătibilĭ și în bilete de bancă orĭ marce postalĭ.

PREOTULŬ ROMÂNŬ. Ḑiarŭ bisericescŭ, scolarŭ și literarŭ — cu ilustrațiunĭ. — Cursulŭ XIV. — Apare în broșurĭ lunare câte de 2½—3½ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilorŭ și preoților mai distinșĭ, precum și alte portrete și ilustrațiunĭ, — mai departe articlii din sfera tuturorŭ sciințelorŭ teologice și între aceștia mulțime de predice pre duminecĭ, serbătorĭ și diverse ocasiunĭ, mai alesŭ funebralĭ, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literarĭ; și în urmă totŭ soiulŭ de amĕnunte și scirĭ cu preferința celorŭ din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețulŭ de prenumerațiune pre anulŭ întregŭ e 4 fl. — pentru România 10 francĭ — lei, plătibilĭ și în bilete de bancă orĭ marce postalĭ.

Colectanții primescŭ gratisŭ totŭ alŭ patrulea esemplarŭ.

Numerĭ de probă se trimitŭ gratisŭ orĭ-cui cere.

A se adresa la „CANCELARIA NEGRUȚŬ" în Gherla — Sz-ujvár. — Transilvania.

Totŭ de aci se mai potŭ procura și următórele cărți din editura propriă:

Apologie. Discusiunĭ filologice și istorice maghiare privitóre la Românĭ, învederite și rectificate de Dr. Gregoriu Silași. — Partea I. Paulŭ Hunfalvy despre Cronica lui Georg. Gabr. Șincai. Prețulŭ 30 cr.

Renascerea limbei românescĭ în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II. și III. Prețulŭ broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Tóte trei împreună 1 fl.

Cuvêntărĭ bisericescĭ la tote sĕrbătorile de preste anŭ, de I. Papiu. Unŭ volumŭ de preste 26 cóle. Acest opŭ de cuvêntărĭ bisericescĭ întrece tóte opurile de acestŭ soiu apărute până acum — avĕndŭ și o notiță istorică la fie-care serbătóre, care arată timpulŭ întroducerei, fasele prin carĭ a trecutŭ și modulŭ cum s'a stabilitŭ respectiva serbătóre. Prețulŭ e 2 fl.

Barbu cobzariulŭ. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețulŭ 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulŭ 20 cr.

Idealulŭ pierdutŭ. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulu 15 cr.

Opera unui omŭ de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **Idealulŭ pierdutŭ** de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulŭ 15 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețulŭ 10 cr.

Codreanŭ craiulŭ codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețulŭ 10 cr.

Ultimulŭ Sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețulŭ 10 cr.

Elŭ trebue sĕ se însore. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțŭ. Prețulŭ 25 cr.

Branda seu Nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoșŭ. Novelă istorică națională. Prețulŭ 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioanŭ Tanco. Prețulŭ 30 cr.

Probitatea în copilăriă. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețulŭ 10 cr.

Hermanŭ și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantinŭ Morariu. Prețulŭ 50 cr.

Ifigenia in Aulida. Tragediă în 5 acte, după Eupide, tradusă în versurĭ de Petru Dulfu. Prețulŭ 30 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragediă în 5 acte, după Euripide, tradusă în versurĭ de Petru Dulfu. Prețulŭ 30 cr.

Petulantulŭ. Comediă în 5 acte, după Augustŭ Kotzebue, tradusă de Ioanŭ St. Șuluțŭ. Prețulŭ 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută în salele gimnasiului din Fiume prin Vincențiu Nicóră, prof. gimnas. — Cu portretulŭ M. S. Regina României. Prețulŭ 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Unŭ volumŭ de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețulŭ redusŭ (dela 1 fl. 20 cr.) la 60 cr.

Trandafirĭ și viorele, poesii poporale, culese de Ioanŭ Popŭ Reteganu. Unŭ volumŭ de 14 cóle. Preț. 60 cr.

Tesaurulŭ dela Petrosa seu **Cloșca cu puii ei de aurŭ.** Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețulŭ 20 cr.

Biblioteca Satenului Românŭ. Cartea I, II, III, IV, cuprindŭ materii fórte interesante și amusante. Prețulŭ la tóte patru 1 fl. — câte una deosebĭ 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. Cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețulŭ 30 cr.

Colectă de recepte din economiă, industriă, comerciu și chemiă. Prețulŭ 50 cr.

Economia pentru scólele popor. de T. Roșiu. Ed. II. Prețulŭ 30 cr.

Indreptarŭ teoreticŭ și practicŭ pentru învĕțămentulu intuitivŭ în folosulŭ elevilorŭ normalĭ (preparandialĭ), a învĕțătorilorŭ și a altorŭ bărbațĭ de scólă, de V. Gr. Borgovanŭ, profesorŭ preparandialŭ. Prețulŭ unui esemplarŭ cu porto francatŭ 1 fl. 80 cr. v. a. In literatura nóstră pedagogică abia aflămŭ vre-unŭ opŭ, întocmitŭ după lipsele scólelorŭ nóstre în mĕsura în care este acesta, pentru aceea îlŭ și recomandămŭ mai alesŭ directorilorŭ și învĕțătorilorŭ ca celorŭ în prima liniă interesațĭ.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la Românĭ. De V. Gr. Borgovan. Prețulŭ 15.

Manualŭ de Gramatica limbei române pentru scólele poporalĭ în trei cursurĭ de Maximŭ Popŭ, profesorŭ la gimnasiulŭ din Năseudŭ. — Manualŭ aprobatŭ prin ministeriulŭ de culte și instrucțiune publică cu rescriptulŭ de datŭ 26 Aprilie 1886, Nr. 13193. — Prețulŭ 30 cr.

Gramatica limbei române lucrată pe base sintactice de Ioanŭ Buteanu, prof. gimn. Unŭ volumŭ de peste 30 cóle. Prețulŭ 2 fl.

Manualŭ de stilistică de Ioanŭ F. Negruțŭ, profesorŭ. Opŭ aprobatŭ și din partea ministeriului de culte și instrucțiune publică cu rescriptulŭ de dato 16 Dec. 1885 Nru. 48,518. Partea practică fórte bogată a acestui op — cuprinḑendŭ compozițiunĭ de totŭ soiulŭ de acte obveniente în referințele vieței socialĭ — se póte întrebuința cu multŭ folosŭ de către preoțĭ, învĕțătorĭ și alțĭ cărturarĭ românĭ. Prețulŭ 1 fl. 10 cr.

Nu mĕ uita. Colecțiune de viersurĭ funebralĭ, urmate de iertăciunĭ, epitafiă ș. a. Prețulŭ 50 cr.

Carte conducĕtore la propunerea calculărei în scola poporală pentru învĕțătorĭ și preparandĭ. Broș. I. scrisă de Gavrilŭ Trifu profesorŭ preparandialŭ. Prețulŭ 80 cr.

Cele mai eftine cărțĭ de rugăciunĭ:

Mărgăritarulŭ sufletului. Carte bogată de rugăciunĭ și cântărĭ bisericescĭ fórte frumosŭ ilustrată. Prețulŭ unui esemplarŭ broșuratŭ e 40 cr., legatŭ 50 cr., legatŭ în pânză 60 cr., legatŭ mai finŭ 60, 80, 90 cr., 1 fl., în legătură de luxŭ 1.50—2.50

Miculŭ mărgăritarŭ sufletescŭ. Cărticică de rugăciunĭ și cântărĭ bisericescĭ — frumosŭ ilustrată, pentru pruncii scolarĭ de ambe secsele. Prețulŭ unui esemplarŭ broșuratŭ e 15 cr., — legatŭ 22 cr., legatŭ în pândă 26 cr.

Cărticică de rugăciunĭ și cântărĭ pentru pruncii scolarĭ de ambe secsele, Cu mai multe icóne frumóse. Prețulŭ unui esemplarŭ e 10 cr.; 50- 3 flor.; 100=5 fl.

Visulŭ Prea Sântei Vergure Maria a Născĕtorei de D-deu urmatŭ de mai multe rugăciunĭ frumóse. Cu icóne frumóse. Prețulŭ unui esemplarŭ spedatŭ franco e 10 cr., 50 esemplare 3 fl., 100 esemplare 5 fl. v. a.

Epistolia D. N. Isusŭ Christosŭ. Prețulŭ unui esemplarŭ legatŭ și spedatŭ franco e 15 cr.

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovŭ.